

IFIKKs studiekvalitetsrapport for 2016

Instituttet tilbød i 2016 følgende studieprogrammer for nye søkere: årsheter i idéhistorie, kunsthistorie og antikkens kultur, bachelorprogrammer i klassiske språk, filosofi og idéhistorie og kunsthistorie - og masterprogrammer i klassiske språk, filosofi og kunsthistorie. I tillegg samarbeider IFIKK med IKOS om masterprogrammet Europeisk kultur (EKUL) og har fortsatt noen studenter på det gamle masterprogrammet for idéhistorie. IFIKK har også ansvaret for Universitetet i Oslos største emne, Examen philosophicum. Selv om malen for denne rapporten først og fremst etterspør opplysninger om studieprogrammer, vil vi også flette inn opplysninger om exphil der det er relevant.

Rapporten er basert på relevant statistikk, evalueringer av emner og studieprogram og innspill fra program- og studiekonsulenter og faglederne.

0 Hvilken behandling får rapporten i instituttets organer?

Denne rapporten har vært lagt frem i ledergruppen og den er behandlet i IFIKKs styre 23. mars 2017. Det vil bli orientert om rapporten i samtlige program- og emneråd i løpet av våren 2017, og den vil dessuten diskuteres på minst ett ledergruppemøte tidlig på høsten 2017 for å sikre oppfølging av viktige tiltak.

1 Instituttledelsens strategiske vurderinger

Instituttets største utfordring er fremdeles studiepoengproduksjonen, som falt kraftig i 2013 og som fortsatt er forholdsvis lav, til tross for en gledelig økning i 2016. Instituttet har også problemer med å fylle opp sine kvoter for MA-programmer. Fortsatt opplever mange av IFIKKs studenter utdannelsen som lite yrkesrelevant. Til tross for økende inn- og utreisetal er det fortsatt beskjeden grad av studentmobilitet.

I det kommende år vil vi derfor fortsette med de målsetningene vi allerede har satt oss:

- å forsøke å gjenreise den totale studiepoengproduksjonen på IFIKKs emner ved å fortsette å arbeide med emneporteføljene og følge opp studentene. Et viktig tiltak er også å bringe tilveie bedre informasjon om årsaker til frafall, ved bruk av både kvantitative og kvalitative metoder
- å fortsette tiltak mot stadig frafall og for gjennomføring på normert tid, gjennom tettere oppfølging av studenter på alle nivåer og ved å stimulere faglærere til å øke sin pedagogiske interesse og kompetanse
- å få flere kvalifiserte søkere til våre masterprogrammer, ved å gjennomføre tiltak for høyere studiekvalitet både på BA- og MA-nivå, og ved å markedsføre programmene bedre
- å fortsette å integrere praksis i studieløpene og å høyne kompetansebevisstheten blant studentene særlig på masterprogrammene med tanke på deres muligheter på arbeidsmarkedet
- å fortsette arbeidet for å øke den internasjonale studentmobiliteten, gjennom arbeid med skreddersydde utvekslingsavtaler i tråd med programmenes internasjonale mobilitetsprofil, og informasjonsarbeid som kan endre holdningen til utveksling blant studentene

Søkertall og studiepoengproduksjon for 2016

Tabell 1. Ramme/ kvalifiserte førsteprioritetssøkere¹/møtt til IFIKKs programmer, bachelor og årsenhet²

Program	2012	2013	2014	2015	2016
HF1-KUN	25/117/24	35/113/34	35/112/50	35/130/36	35/122/30
HF1-ANT					14/21/21
HF1-IDE				15/56/22	15/53/19
HFB-ANT	25/19/23	25/44/30	25/12/17	20/15/20	13/10/12
HFB-FIDE-FILO	75/140/72	75/112/73	75/120/80	75/130/90	75/114/82
HFB-FIDE-IDE	35/40/34	35/51/39	35/49/42	30/37/42	30/41/46
HFB-KUN	75/84/65	75/92/74	75/89/70	75/101/82	75/89/96

Årsenheten i kunsthistorie hadde en nedgang i kvalifiserte førsteprioritetssøkere og møtte og fylte ikke kvoten i 2016. Bachelorstudiet i kunsthistorie hadde derimot rekordmange møtte. Den nye årsenheten i antikkens kultur hadde halvannen gang så mange møtte som kvoten. Bachelorprogrammet for klassiske språk (tidligere antikk kultur og klassiske språk) hadde noen færre kvalifiserte førsteprioritetssøkere enn plasser. Kuttet i antall plasser på dette programmet skyldes at det ikke lenger tas opp studenter til studieretning for antikkens kultur. Endringen i programstrukturen gjør at det ikke gir mening å sammenligne opptakstallene på dette programmet med tidligere år. Studieretning for filosofi hadde noe nedgang i kvalifiserte førsteprioritetssøkere og møtte etter oppgangen i 2015. Årsenheten for idéhistorie hadde litt nedgang, og studieretning for idéhistorie hadde litt oppgang i antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere og møtte i forhold til året før.

Tabell 2. Ramme/ kvalifiserte førsteprioritetssøkere³/møtt IFIKKs masterprogrammer⁴

Program	2012	2013	2014	2015	2016
HFM2-ANT	5/6/5	5/4/4	5/5/5	5/4/3	5/2/2
HFM2-FIL	30/30/24	30/49/33	30/28/21	30/37/27	30/39/31
HFM2-EKUL				30/19/18	30/17/15
HFM2-KUN	36/46/29	36/35/26	36/39/27	36/22/16	36/29/22

Antallet nye studenter på masterprogrammet for klassiske språk har vært synkende de siste årene, men her er det små tall som gir store utslag. På masterprogrammet for filosofi har det vært en stigning i antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere og møtte de

¹ Tall for kvalifiserte førsteprioritetssøkere er hentet fra: Tall for kvalifiserte førsteprioritetssøkere er hentet fra FS rapport 101.001 den 31.01.2017

² Tall for møtte er hentet fra: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/fs/statistikk/opptak/16/nom.html>

siste to årene, etter en nedgang i 2014. På masterprogrammet for kunsthistorie er det en oppgang i antallet kvalifiserte førsteprioritetssøkere og møtte etter en nedgang i 2015.

Tabell 3. Studiepoengproduksjon per heltidsekvivalent (HØST)⁵

Program	2014		2015		2016	
Program	Stud	SP pr stud	Stud	SP pr stud	Stud	SP pr stud
HFB1-ANT					21	12,86
HFB-ANT	33	36,7	31	30,81	32	15,47
HFM2-ANT	11	17,3	7	34,29	5	12
HFM2-FIL	68	36,76	70	30,21	71	36,41
HFB-FIDE	239	31,4	232	31,4	229	34,93
HF1-IDE			22	24,55	21	37,14
HFM2-IDE	28	40,36	15	38,67	5	66
HF1-KUN	56	19,82	41	33,41	30	45
HFB-KUN	139	31,4	141	29,4	166	33,58
HFM2-KUN	78	32,18	47	41,49	50	35,1
IFIKK - totalt		31,5		31,65		34,24

Tabellen over viser studiepoengproduksjonen per heltidsekvivalent på våre programmer. Det lave tallet for årsenheten i antikkens kultur skyldes at det bare dekker studiepoengproduksjonen for høsten 2016, siden studiet var nytt i høst. Tilsvarende dekker studiepoengproduksjon på bachelor- og masterprogrammet for klassiske språk kun høstsemesteret grunnet navneendring (fra å hete antikk kultur og klassiske språk). De øvrige tallene for 2016 er for hele året. For resten av programmene, med unntak av masterprogrammet i kunsthistorie ser vi en klar oppgang i studiepoengproduksjon. HF-snippet for 2016 er for øvrig 37,4. Årsenheten for kunsthistorie og masterprogrammet for idéhistorie har bedre tall enn HF-snippet.

Tabell 4. Oversikt over studiepoengproduksjonen ved IFIKKs emner totalt

FS-sted	2014	2015	2016
IFIKK	51.570	48 670	53980
Exphil og exfac fra 2016*	27.260	25 540	29900
Filosofi	7590	6 940	7610
Klassisk	2275	2 110	1915
Idéhistorie	5165	6 130	5520
Kunsthistorie	9280	7 950	9035
Sum IFIKK	51600	48670	53980

⁵ DBH-tall

*NB Fra høsten 2016 er IFIKKs felles exfac lagt til samme stedkode som exphil. Exfac står for 1170 studiepoeng i 2016.

IFIKK har hatt en klar økning i studiepoengproduksjonen på våre emner etter nedgang hvert år siden 2013. Den tydelige økningen har vært på exphil, bachelornivå på kunsthistorie og filosofi master. (se vedlegg for dette).

2 Tiltak for 2017 og videre med mål og tidshorisont

2017 ønsker IFIKK å fokusere på følgende når det gjelder studiekvalitet:

1. Bedret kunnskapsgrunnlag for arbeidet mot frafall. På kunsthistorie gjennomførtes høsten 2016 gruppesamtaler med bachelorstudenter, som også ga mye informasjon om studentenes opplevelse av faget, om deres bakgrunn og om motivasjon. Kunsthistorie planlegger i fremtiden å gjennomføre veiledningssamtaler med studentene en gang hvert semester – for å kartlegge deres synspunkter og få innspill til forbedringer. Med dette som en viktig bakgrunn, vil vi høsten 2017 utvikle og distribuere en spørreundersøkelse til samtlige nye studenter på IFIKK, som kartlegger forventninger, planer, ambisjoner og opplevelse av studieprogrammene. Oppfølgingsundersøkelser vil distribueres til den samme kohorten de tre påfølgende semestrene. En slik undersøkelse vil kunne gi viktig kunnskap om hvem som faller fra, når de faller fra, og til en viss grad også årsaker til frafall, og dermed muliggjøre mer kunnskapsbasert og målrettet arbeid i fremtiden.
2. Gjennomføring av Bachelor- og Mastergrader. Vi vil følge opp tiltakene vi har iverksatt for å bedre gjennomføring ved BA og MA. På BA dreier dette seg om mentorordning for bachelorstudenter på idéhistorie, som vi også tenker å innføre en variant av på filosofi. Det dreier seg om innsats for å forbedre skriveferdigheter generelt, og fortsatt hjelp til veivalg underveis i studiet, som valg av 40-gruppe og studier i utlandet. På MA dreier det seg om mentorordninger på filosofi og EKUL, videreføring av framleggingsseminarene på filosofi og kunsthistorie og styrking av arbeidslivsrelevans (se pkt. 5). Kunsthistorie planlegger å utvikle et alternativt men likeverdig masterløp: profesjonsorientert master i tett samarbeid med museer og andre eksterne institusjoner. Også på filosofi har man begynt å se nærmere på muligheten for å gjøre studiet mer arbeidslivsrelevant, gjennom å innføre et praksisemne, enten på BA eller på MA.
3. Forbedring av veiledning. IFIKK vil aktivt arbeide for at ansatte følger HFs nye kurs i masterveiledning. I tillegg vil det i forbindelse med medarbeidersamtaler også bli diskutert metoder og strategier for vellykket veiledning, og disse erfaringene vil over tid samles, diskuteres, og danne grunnlag for en utvikling av lokal «best practice».
4. Markedsføring. Vi ønsker endring av navn på årsenheten, bachelor- og masterprogrammet i kunsthistorie til "Kunsthistorie og visuelle studier", og har sendt søknad til HF om dette. Vi mener at endring av navnet på bachelor kan være et tiltak som kan rekruttere en annen type studenter som i utgangspunkt har bedre forutsetninger i å lykkes og dermed er mer motivert til å gjennomføre bachelorgraden. I tillegg ønsker vi å endre opptakskravet til studieretning for antikkens filosofi på masterprogrammet for filosofi, for å få flere internasjonale

søkere. Det kreves nå 20 studiepoeng i gammelgresk for å få opptak, noe som ikke er vanlig internasjonalt. Det er også sendt søknad til HF om dette.

5. Utvikling av Exphil. IFIKK vil høsten 2017 for første gang gjennomføre det nye undervisnings- og vurderingsopplegget for Exphil. Det nye opplegget vil legge mer vekt på studentenes tilegnelse av generelle akademiske ferdigheter, noe vi håper også vil bidra til en generell forbedring av studentenes grunnlagskompetanse og prestasjoner, på IFIKK så vel som ved UiOs øvrige institutter.
6. Internasjonalisering. Internasjonaliseringskonsulentene skal ha møte med fagledere og de respektive studiekonsulentene for å gjennomgå "Studier i utlandet" på programsidene og de respektive avtaleporteføljene. Hensikten er at hvert fag gjennomgår både ønsket utvekslingsprofil og som konsekvens; justering av avtaleporteføljen. Tanken er også at studiekonsulentene skal bli mer bevisste det internasjonale aspektet i den generelle veiledningen og at dette blir en mer integrert del av veiledningsarbeidet.
7. Aktivt samarbeid med fagutvalgene og innsats for innsosialisering av studentene. IFIKK har nå svært aktive fagutvalg på samtlige fire fag. Vi ønsker å fortsette og utvide det gode samarbeidet med fagutvalgene for å bidra til bedre sosial integrasjon av studentene, og bedre kommunikasjon mellom studenter og de de vitenskapelig ansatte. Blant annet vil man heretter i større grad ta ansvar for å dele studentene inn i kollokviegrupper tidlig i studieløpet.

3 Hvordan er det gått med tiltakene i 2015-rapporten?

I 2016 ønsket IFIKK å fokusere på følgende når det gjaldt studiekvalitet:

1. Gjennomføring av Bachelor- og Mastergrader. Vi ville følge opp tiltak for å bedre gjennomføring på BA og MA, nærmere bestemt mentorordning og kollokviegrupper for bachelorstudenter på idéhistorie, økt skrivetrening generelt på IFIKK, og bedre hjelp til veivalg underveis i studiet, som valg av 40-gruppe og studier i utlandet. På klassisk ble det planlagt praksisemne for masterstudentene på gresk og latin. Alle disse tingene er fulgt opp. Mentorordningen på idéhistorie skal være et lavterskeltilbud, og studentene skal føle at de kan komme, selv om de ikke helt er i stand til å sette ord på det de lurer på faglig, og blir mye benyttet. Mentoren hadde 81 besøk på kontoret i tillegg til 30 mailhenvendelser H2016. Resultatet av oppfølgingen på disse innføringsemnene synes å være at det er flere studenter som får B enn tidligere og langt færre D, E og F. På MA dreide det seg om mentorordninger på filosofi og EKUL og videreutvikling av framleggingsseminar på kunsthistorie. For førsteårsstudentene på filosofi og idéhistorie ble det arrangert egne informasjonsmøter om valg av 40-gruppe og studier i utlandet. På kunsthistorie fulgte program- og studiekonsulentene opp studentene tett ved å sende dem e-post(er) med informasjon om 40-grupper. Studenter som ikke hadde valgt 40-gruppe eller tatt kontakt, fikk påminnelser på e-post. Mange studenter tok kontakt med oppfølgingsspørsmål til valg av 40-gruppe og oppbygging av graden. Program- og studiekonsulentene hadde utvidet treffetid i uke 44, 45, 46, 48 og 49 og avtalte veiledningstimer med studenter utenom treffetid. Når det gjelder økt skrivetrening er dette primært knyttet til opplæring i akademisk skriving på EXFAC03-HUM og exphil. I tillegg har idéhistorie innført forsterket oppfølging på innføringsemnene IDE1104 og IDE1105 fra høsten 2016, der studentene leverer en kort tekst om det

primærverket som diskuteres i den obligatoriske seminarundervisningen. Det gis en kort tilbakemelding på disse tekstene, som går på form, struktur, formalia og delvis også på innhold. Poenget er at studentene skal venne seg til å skrive og lese samtidig, og det fungerer som en øvelse før de begynner å jobbe med semesteroppgaven. Resultatet var at det på utkastene til semesteroppgave var mindre formelt rot enn tidligere, og studentene syntes å være mer bevisst på form og struktur.

2. Bedring av undervisningens anseelse og pedagogikkens kvalitet. IFIKK ønsket å iverksette tiltak for å bedre anseelsen for undervisning blant lærerstaben. Kunsthistorie ville holde et seminar med målsetning å utvikle en felles strategi for avdelingen blant annet for å bedre samordningen av undervisningen. IFIKK arrangerte Undervisningsdag 8. desember 2016 med tema om "å lære bort akademiske ferdigheter".
3. Utvikling av exphil. IFIKK laget i 2016 et revidert opplegg for undervisning og vurdering på exphil. Hensikten var å gjøre ressursbruken mer i tråd med HF's normer for undervisning og IFIKKs stillingsplan og samtidig bedre den pedagogiske kvaliteten. De viktigste endringene er en endring av forholdet mellom forelesning og seminar og mer vekt på akademiske ferdigheter. Det humanistiske fakultetet fant 16.11.2016 at forslaget var i tråd med retningslinjene og endringen i emnebeskrivelsen ble godkjent av rektor 9.1.2017. Prosessen har vært åpen. Forslaget har vært lagt fram for hele det filosofiske fagmiljøet (flere ganger), Emnerådet for exphil, Den interfakultære samtalegruppen for exphil, Studentparlamentets Studie- og læringsmiljøansvarlig, og UiOs sentrale Utdanningskomité. Det videre arbeidet – pensumendringer og nytt pedagogisk opplegg – startet i januar med et to-dagers seminar for det filosofiske fagmiljøet ved Det norske universitetscenteret i Paris.
4. Markedsføring. IFIKK ønsket å bedre markedsføringstiltak for å tiltrekke oss flere og bedre studenter. Instituttet ønsket særlig å spre bevissthet om nye studier, som den nye studieretningen i antikkens filosofi. Vi ville i 2016 utforske nye måter å gjøre dette på. Når det gjelder dette punktet ble det i høst sendt ut informasjon om studieretning for antikkens filosofi til 61 norske ambassader verden over, 38 utenlandske ambassader/konsulater i Norge (eller Norden hvor det var aktuelt), de norske instituttene i Athen og Roma og de norske sentrene i Paris, St. Petersburg, Kiel og York. Dette ble gjort i god tid før søknadsfristen for internasjonales mastersøkere 1. desember. Mottakerne fikk da informasjon som kunne legges på deres nettsider. Vi har også sørget for at det er lagt ut informasjon om studieretningen på de viktigste nettstedene for annonsering av studietilbud på masternivå i filosofi internasjonalt.⁶ I tillegg har alle antikkfilosofene lagt en tekst om studietilbudet i sin e-postsignatur.

⁶ så som filos-l, mastersportal.eu., postgradphilsa og leiterreports; <https://listserv.liv.ac.uk/cgi-bin/wa?A2=ind1611&L=PHILOS-L&P=R47873>, <http://www.mastersportal.eu/studies/104830/ancient-philosophy.html>, <https://postgradphilsa.wordpress.com/2016/02/18/new-ma-in-ancient-philosophy-in-oslo/>, <http://leiterreports.typepad.com/blog/2016/01/johansen-from-oxford-to-oslo.html>

4 Studiekvalitet

Har

- kvalitetssystemet (tilsynsrapporter, periodiske emnerapporter, periodiske programevalueringer) og andre evalueringer og rapporter
- FS-tall (karakterstatistikk, klager, frafall, stryk, trekk og ikke møtt på eksamen)
- Si fra-systemet (saker instituttet har fått)

gitt indikasjoner på sviktende eller særlig god kvalitet, og hvordan er dette fulgt opp?

Kvalitetssystemet eller FS-tall har i 2016 i liten grad gitt indikasjoner på sviktende kvalitet eller på særskilt god kvalitet. Noen ting kan likevel nevnes. På innføringsnivå peker FIL1006 – Innføring i logikk og FIL1002 – Innføring i erkjennelsesteori og vitenskapsfilosofi seg ut som de emnene med færrest kandidater til eksamen og også færrest møtte. Dette er en tendens vi ser går igjen, og derfor noe vi merker oss. Vi er klar over at spesielt logikken for mange studenter er vanskelig, og på bakgrunn av tilbakemeldinger fra lærerne på emnet, har vi i år (2017) styrket gruppeundervisningen ytterligere (fra 9 dobbelttimer til 12 dobbelttimer). Tidligere semestre har både foreleser og gruppelærere på eget initiativ satt opp ekstra grupper for de som sliter mest, og spesielt innenfor enkelte deler av stoffet er behovet for å jobbe aktivt i små grupper stort. Om vi bør sette inn ekstra tiltak, enten i form av økte ressurser til undervisning eller ved gjennomgang av pensum for å evaluere vanskelighetsgraden også på FIL1002, er noe vi nå må se nærmere på. Det bør imidlertid understrekes at FIL1002 er et emne som tas først i tredje semester (i henhold til anbefalt plan), så tallene kan også ha sammenheng med frafallet av studenter i første år. FIL1003 – Innføring i etikk hadde noe færre kandidater, møtte og beståtte eksamener enn i 2015, men er likevel stadig det emnet som, sammen med FIL1005 – Innføring i filosofihistorie frem til 1800, peker seg ut i den motsatte retningen, det vil si med *flest* kandidater, møtte og beståtte eksamener. På FIL1003 nevner emneansvarlig lærer i den periodiske evalueringsrapporten at tilbakemeldinger fra gruppelærerne tyder på at studentene jevnt over er fornøyd med undervisningsopplegget og føler at de muntlige gruppefremleggene er utbytterike. Dette er per i dag det eneste av innføringsemnene som benytter seg av denne formen for obligatoriske aktiviteter, de andre emnene har kun skriftlige innleveringer. Muntlige fremlegg er imidlertid noe som tar mye av undervisningstiden, og tidligere styrket vi gruppeundervisningen på dette emnet nettopp for at gruppeundervisningen *både* skulle kunne brukes til fremlegg, undervisning og diskusjon. Da instituttet nå ikke får benytte masterstudenter i undervisningen, har vi dessverre måttet kutte ned på gruppeundervisningen igjen, selv om vi stadig sørger for at det settes av tid til gruppefremleggene.

EXFAC03-HUM – instituttets felles exfac – er ellers et emne vi stadig arbeider for å gjøre så bra som mulig. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra studentene, utvidet vi i 2016 gruppeundervisningen litt. Likevel ble det i den periodiske evalueringsrapporten påpekt at en del studenter droppet å følge gruppeundervisningen høstsemesteret 2016, noe som er synd da denne utgjør et meget viktig supplement til forelesningene. Vi vurderer derfor å gjøre fremmøte til gruppene obligatorisk fra og med høsten 2017. Emnet hadde adskillig flere påmeldte i 2016 enn i 2015. Dette kan til en viss grad ha sammenheng med at det i 2015 ble tilbudt under emnenavnet EXFAC03-IDE, mens vi i 2016 fikk endret navnet til EXFAC03-HUM, men er uansett gledelig. Vi ser også at andelen religionshistoriestudenter – de følger også EXFAC03-HUM – var noe høyere i 2016 enn i 2015. Totalt sett hadde emnet i 2016 135 oppmeldte kandidater mot 115 i 2015, 125

møtte til eksamen mot 101 og 117 besto eksamen mot 96. Strykprosenten blant de møtte var imidlertid høyere høsten 16 enn høsten 15, og til tross for at det ble gitt grundig informasjon om krav til kilder og referanser, var det en del som ikke hadde dette på plass. Dette er derfor noe vi vil fortsette å jobbe med. 47 studenter leverte inn evalueringsskjema mot slutten av semesteret, og blant disse var tilbakemeldingene gjennomgående svært positive.

I 2016 opprettet vi ellers emnet FIL2010 – Aktuelle temaer i filosofi. Dette er et såkalt «åpent» emne vi ønsker å benytte til spesielle undervisningstilbud som ikke inngår som en del av den ordinære undervisningsporteføljen, og som vi kun setter opp en enkelt gang. I høst ble emnet koblet opp mot FIL4010, et tilsvarende emne på masternivå, og satt opp som et samarbeidsprosjekt mellom IFIKK og Institutt for filosofi og førstesemesterstudier i Bergen. Franco Trivigno (UiO) og Hallvard Fossheim (UiB) samarbeidet om undervisningen som foregikk ved hjelp av videokonferanseutstyr. Det vil si at de emneansvarlige lærerne så vel som studentene både kunne se og kommunisere med hverandre. Dette er en undervisningsform vi ikke tidligere har tatt i bruk på filosofi, men som, til tross for noen små utfordringer, fungerte veldig bra. Siden egne midler var innvilget med tanke på dette emnet, kunne vi også avslutte med en studentkonferanse her i Oslo som Bergen-studentene ble fløyet inn for å delta på. Tilbakemeldingene på denne konferansen var meget positive. Til tross for at emnet ble tilbudt som et «heis-emne» der plassene var fordelt på BA – og MA-studenter, var det i all hovedsak MA-studenter som søkte opptak her ved UiO. Dette kan kanskje ha sammenheng med kombinasjonen av relativt store krav til muntlig aktivitet samtidig som undervisningen foregikk på engelsk. Blant MA-studentene var imidlertid emnet populært, og av 19 oppmeldte kandidater gjennomførte og besto 18 avsluttende eksamen, noe som er forholdsvis høyt for et masteremne..

Et masteremne på filosofi som ellers pekte seg ut høsten 2016 er FIL4100 – Metafysikk/bevissthetsfilosofi. Emnet, som var undervist av Arne Johan Vetlesen og som blant annet handlet om mind/body problemet og panpsykisme, hadde hele 24 kandidater til eksamen hvorav samtlige fullførte og besto. Slike tall ser vi sjeldent på MA-nivå. Emnet hadde en avsluttende hjemmeksamen og en skriftlig obligatorisk innlevering underveis og skilte seg sånn sett ikke ut, men det er tydelig at tema og vinkling appellerte til mange og at undervisningen var god.

Kunsthistorie har hatt periodisk evaluering av til sammen 10 emner som har gått vår og høst 2016. Evalueringene kan føre til endringer i undervisningsopplegg eller vurderingsform for noen av kunsthistorieemnene som er tenkt å gå høstsemesteret 2017.

Strykprosenten på kunsthistorie-emner er relativt lav, så utfordringen ligger i å få studentene til å gjennomføre emner de påmeldt. En gjennomgang av gjennomføring på emnenivå for 2016 viser at det ikke er noen emner på kunsthistorie som skiller seg nevneverdig ut. Det var totalt 60 meldte enkeltemnestudenter på kunsthistorieemner høstsemesteret 2016. 26 av disse gjennomførte og besto eksamen. Det er en gjennomføringsprosent for enkeltemnestudenter på 43,3 %. Program- og studiekonsulent har vår- og høst 2016 sendt ut velkomst-e-post til studenter som har meldt seg til kunsthistorieemner i enkeltemneopptaket med informasjon om emnet og undervisning og skrevet at det er forventet at de gjennomfører obligatorisk aktivitet og

tar eksamen. Det er uvisst om dette fører til at flere enkeltemnestudenter gjennomfører emner de er påmeldt.

GRE1001 og LAT1001 har stadig en relativt høy andel stryk: 4 av 15 eksamensmøtte studenter på GRE1001 og 13 av 31 på LAT1001. Eksamensoppmøtet høsten 2016 er imidlertid langt bedre enn året før: høst 2015 møtte 6 studenter til eksamen i GRE1001 og 17 i LAT1001. ANT2700 antikkens litteratur gikk første gang våren 2016. Det var 45 undervisningspåmeldte studenter, 22 eksamensmeldte, 18 møtte til eksamen og 18 bestod eksamen. Det kan nevnes at for våren 2017 er foreløpig 102 studenter påmeldt, og ca. 40 møtte på første forelesning. Populariteten ser med andre ord ut til å være stigende.

Når det gjelder Si fra-systemet hadde vi i 2015 to gule og en grønn sak som det er verdt å nevne. De gule gjaldt begge klager på undervisning, den ene på en spesifikk seminargruppe/lærer på exphil og den andre på et emne på kunsthistorie. Sistnevnte gjaldt gjennomføring av obligatorisk aktivitet på kunsthistorie. Begge disse ble fulgt opp med den aktuelle lærer. Saken i grønn linje var fra en student som var veldig fornøyd med undervisningen og lærerne (spesielt én) på exphil og filosofi.

5 Arbeidslivsrelevans

5.1 Gi en statusvurdering av tilbudet av praksisemner, bruken av dem og eventuelle planer for å styrke praksistilbudet på instituttet.

EKUL har praksisemnet EKUL4900 (10 studiepoeng). Emnet er et alternativ for dem som velger å ikke reise utenlands i 2. semester på masterprogrammet. Fem av fem oppmeldte studenter gjennomførte dette emnet våren 2016. Praksisemnet ANT4900 og emnet ANT4600 - Digital methods in classical philology går første gang våren 2017, men det er ingen påmeldte studenter.

På filosofi er det nedsatt en komité for å utrede muligheten for et praksisemne på bachelornivå, les mer under pkt 9. Kunsthistorie planlegger å utvikle et alternativt men likeverdig masterløp: profesjonsorientert master i tett samarbeid med museer og andre eksterne institusjoner.

På KUN2061/4061 og KUN2062/4062 er obligatorisk aktivitet endret fra skriftlig kvalifiseringsoppgave til publisering av artikkel i kunsthistoriewikien ved UiO. Det er tenkt at denne type obligatorisk oppgave er mer relatert til det faktiske arbeidslivet som venter kunsthistoriestudenter og gir i større grad digital kompetanse enn innlevering av skriftlig kvalifiseringsoppgave i Fronter.

5.2 Hva skal etter instituttets vurdering til for å få flere studenter til å skrive masteroppgave i samarbeid med eksterne virksomheter?

Kunsthistorie ser potensiale i at vitenskapelig ansatte i større grad utnytter sitt faglige nettverk for å initiere og opprette samarbeid med virksomheter, både når det gjelder praksisemner og samarbeid om masteroppgaver. Utfordringen er å få dette samarbeidet til å være stabilt og nyttig for alle parter.

6 Internasjonalisering

Tall for 2016⁷

24 studenter utvekslet (+ 1 phd på Erasmus), hvorav 20 reise på IFIKK sine avtaler. Dette er en økning på 12,5 % fra 2015 (jf. Studiekvalitetsrapporten 2015). 10 reiste ut på vårsemesteret, 13 på høstsemesteret og 1 både vår og høst.

Fordeling på program:

Bachelorprogrammet i filosofi (studieretning filosofi): 8 studenter, hvorav

- 3 til Western University (Canada)
- 2 til Ruprecht-Karls Universität Heidelberg (Tyskland)
- 1 til University of Sussex (Storbritannia)
- 1 til Syddanske Universitet i Odense (Danmark)
- 1 til Macquarie University (Australia)

Masterprogrammet i filosofi: 4 studenter, hvorav

- 1 til Western University (Canada)
- 2 til Københavns Universitet (Danmark)
- 1 til LMU – Munich (Tyskland) våren 16 og University of California, Berkeley (U.S.A.) høst 16

(PhD-filosofi: 1 kandidat dro på Erasmus-utveksling til Ruprecht-Karls Universität Heidelberg)

Bachelorprogrammet i kunsthistorie: 5 studenter, hvorav

- 1 til University of Brighton (Storbritannia)
- 3 til Université Renne II (Frankrike)
- 1 til Ruprecht-Karls Universität Heidelberg (Tyskland)

Masterprogrammet i kunsthistorie: 1 student som dro til

- 1 til Goldsmith College London (Storbritannia)

Bachelorprogrammet i klassiske språk: 1 student reiste ut

- 1 til Università degli Studi di Bologna (Italia)

Masterprogrammet i klassiske språk: 1 student reiste ut

- 1 til Università degli Studi di Bologna (Italia)

Bachelorprogrammet i idéhistorie – ingen utreise

Masterprogrammet i Europeisk kultur: 4 studenter til

- 4 til University College London (Storbritannia)

⁷ Tall hentet fra FS rapport 270.001 og kryssjekket med utvekslingsperson samlebilde 7.feb 2017

6.1 *Kommenter tallene for utreisende studenter med henblikk på hvilke programmer det vil være viktigst eller ha størst effekt å få til en økning av utreisetalene.*

Da vi ser at studentmobiliteten med fordel kan økes på alle IFIKKs programmer ønsker vi å se på alle programmene med tanke på mobilitetsprofil og avtaleportefølje, fremfor å fokusere på de som ev. ligger lavest på mobilitetsstatistikken. Målet bør være at hvert program har en bevisst holdning til egen mobilitetsprofil og til hvordan de ønsker at utveksling skal bidra til studentenes utdanning. Vi planlegger derfor at internasjonalsiseringskonsulenten, sammen med faglederne og de respektive studiekonsulentene, gjennomgår «Studier i utlandet» på programmenes nettside, samt tilhørende avtaleportefølje, for revidering og ev. spissing av informasjonen som gis til studentene og at vi arbeider for å skaffe utvekslingsavtaler i tråd med programmenes ønskede profil. Dette vil øke integreringen av utveksling i utdannelsen og det vil gjøre det enklere for studiekonsulentene å trekke utveksling inn i den generelle veiledningen.

6.2 *Hvordan og når får programstudentene informasjon om utveksling på sine programmer, og hvordan vurderer instituttet at framgangsmåter og tidspunkter for denne informasjonen fungerer?*

På kunsthistorie sendte studiekonsulenten ut informasjon på e-post om viktigheten av utveksling i forkant av søknadsfristen 15. september 2016. På filosofi og idéhistorie holdes det et infomøte hver vår for alle i bachelorstudentene som er i sitt 2. semester om valg av 40-grupper og utreise. I tillegg til dette holder internasjonalsiseringskonsulenten infomøte og sender ut e-poster med informasjon om frister og tilbud om veiledning i forkant av søknadsfristene 15. september og 15. februar.

Resultater: Infomøtene som internasjonalsiseringskonsulenten holder er lite besøkt (ca. 5-8 studenter kommer). Promotering for disse møtene gjøres gjennom e-post og på nett, i UiO sin arrangementskalender. Et ytterligere tiltak kunne være IFIKKs facebook-side. Infomøtene for 40-grupper og utveksling som gis av programmene har bedre oppmøte, men gis kun en gang i løpet av graden.

En bedre måte å promotere ville kanskje være at lærere og medstudenter brukes i større grad til promotering, og gjerne i undervisningstiden. De få som kommer på internasjonalsiseringsmøtene har som regel allerede bestemt seg for at de vil reise på utveksling.

6.3 *Hvordan tenker instituttet om det å bruke Erasmus lærerutveksling og innreisende studenter som ledd i sin promotering av studiesteder i utlandet på de ulike programmene?*

Det har tidligere vært brukt innreisende lærere til promotering, men vekslende hell. Det er alltid et sjansespill å benytte seg av mennesker man har lite kjennskap til. De siste to årene har det ikke vært Erasmusutveksling på lærernivå. De innreisende studentene har vi liten eller ingen kontakt med på et administrativt nivå, da alle innreisende har HF som første kontaktpunkt. Det er derfor vanskelig å vurdere hvem som kunne egne seg. Vi har nok uansett større tro på at egne studenter som har vært ute og som kjenner «publikummet» i større grad vil fungere bedre i promoteringsarbeidet.

7 Læringsmiljø

Mottak av nye studenter: studiestart og øvrige arrangementer for 1. semesterstudenter og nye masterstudenter, fadderordning

For alle bachelorprogrammer og årsenheter ble det holdt et felles velkomstmøte for ved instituttet.

For de nye bachelorstudentene på filosofi ble det på tirsdagen i mottaksuken, etter orienteringsmøte og to smakebitsforelesninger, satt av tid til å snakke med studentene om hva som skal til for å lykkes med studiene. Deretter var det presentasjon av lærerne, før pizzalunsj for alle. Inntrykket i etterkant var at opplegget hadde vært vellykket. Fagutvalget arrangerte ellers Sokratiske dager på torsdagen i mottaksuken. For de nye masterstudentene var det, etter orienteringsmøte og presentasjon av veilederne på faget, lunsj for studenter og lærere. Det var mange som møtte på dette arrangementet.

Studiestartsopplegget på kunsthistorie var i hovedsak likt i 2016 som året før. Det ble holdt informasjonsmøter med påfølgende sosial «mingling» for førstesemesterstudenter på bachelor og årsenhet kunsthistorie. Det ble også holdt informasjonsmøte for førstesemesterstudenter på masterprogrammet i kunsthistorie. Rett etter informasjonsmøtet for masterprogrammet startet det faglig-sosiale arrangement «Bli kjent med kunsthistorie». Vitenskapelig ansatte på kunsthistorie holdt smakebitsforelesninger og det ble servert lunsj. Studenter fra alle kunsthistorieprogrammer var invitert, og det var svært godt oppmøte blant vitenskapelig ansatte og blant nye og «gamle» studenter.

Fredag i første undervisningsuke ble det holdt sosialt arrangement for førstesemesterstudenter på masterprogrammet og de vitenskapelig ansatte. Her presenterte veiledere seg og studentene fikk mulighet til å diskutere ideer til masterprosjekter med potensielle veiledere. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra studenter og faglige på smakebitsforelesningsdagen og arrangementet der nye masterstudenter og vitenskapelig ansatte deltok. Begge arrangementene bidrar til å knytte studentene tettere til fagmiljøet på kunsthistorie. Det var få studenter som kontaktet program- og studiekonsulentene med spørsmål om oppmelding til emner i etterkant av informasjonsmøtene.

På idéhistorie var det i løpet av mottaksuken i august to dager med faglige og sosiale arrangementer for nye BA-studenter, mens det på klassisk var tre dager fylt med faglig/sosialt program for de nye studentene på bachelorprogrammet og årsenheten. Blant arrangementene på idéhistorie kan nevnes quiz, pizza-lunsj, «forsker-kavalkade», hvor forskere på seksjonen presenterte sin forskning, introduksjonsforelesningen «hvordan gjøre idéhistorie» i tillegg til en Bob Dylan-smakebitforelesning.

På klassisk bestod det faglige bidraget i smakebit-/introduksjonsforelesninger samt en forsker-kavalkade, hvor forskere på seksjonen presenterte sin forskning.

Når det gjaldt faddervervingen i 2016 fikk vi etter mer planlegging og deretter en rekrutteringskampanje et tilstrekkelig antall faddere på alle våre programmer. På kunsthistorie ble det rekruttert hele åtte faddere til årets studiestart, til forskjell fra i 2015 da det ikke ble rekruttert noen til faget. Heller ikke på antikkprogrammet var det noen faddere i 2015, mens vi i 2016 fikk 2 stk. På idéhistorie var økningen også markant, mens filosofi stilte som normalt med nok faddere.

Fra fredag til lørdag i mottaksuken arrangerte fadderne ved IFIKK hyttetur for alle IFIKKs studenter. Fadderne var en blandet gjeng fra alle de fire fagutvalgene ved IFIKK (klassiske språk, filosofi, kunsthistorie og idéhistorie). Turen gikk til Småbruket studenthytte drevet av SiO. Grunnet sen promoteringen var det få studenter som ble med totalt sett, men det var likevel en god gjeng som møtte opp, og fagutvalgene spanderte mat.

Faglige ansattes involvering i studiestarten og/eller andre studentrettede tiltak på instituttet.

På alle fagene holdt vitenskapelig ansatte smakebitsforelesninger for de nye bachelorstudentene i mottaksuken. På idéhistorie var det i tillegg en forskerkavalkade. På filosofi og kunsthistorie var det et sosialt arrangement der de faglige og nye masterstudenter deltok. Det ble der anledning til å møte potensielle veiledere og blant annet diskutere ideer til masteroppgave dersom man ønsket det. På et lærermøte på filosofi i etterkant av mottaksuken ble det diskutert om man i stedet for lunsj burde serverte ost og vin på ettermiddagen, som er tilfelle på kunsthistorie. Det legges der opp til stående buffet, slik at man lettere kan få snakket med alle man ønsker. Problemet med å gjøre det på denne måten, er at færre lærere på filosofi derved vil ha anledning til komme (ved å skulle hente barn i barnehage etc.) Klarer man å sikre at et tilstrekkelig antall lærere kan komme på et slikt opplegg, vil vi likevel gå inn for et slikt ettermiddagsarrangement på filosofi i stedet for lunsj i 2017.

Universitetslektor Brigitte Stolpmann inviterte eller alle programstudenter som var meldt på KUN1000 og KUN1002 til et generelt veiledningsmøte i september og til et oppfølgingsmøte i oktober/november. Tiltaket er tenkt videreført i 2017.

Læringsmiljøarbeidet generelt, samarbeid med studentforeninger, øvrige tiltak finansiert med faglig-sosiale midler

Alle fagene har aktive fagutvalg som samarbeider om fester for alle instituttets studenter og har egne sider i sosiale medier. Fagutvalgene på filosofi og idehistorie arrangerte sin årlige studietur, som i 2016 gikk til Praha. I 2016 ble også studentene på kunsthistorie invitert med på denne turen. Fagutvalget for filosofi arrangerer ellers jevnlig «Sokratisk aften» og studenttidsskriftet *Filosofisk supplement* arrangerer filosofisk fredagsseminar.

Fagutvalget for kunsthistorie ble igjen aktivt i 2015 og enda mer aktivt i 2016. De arrangerte ulike faglig-sosiale sammenkomster. Alle kunsthistoriefadderne i 2016 var medlemmer av fagutvalget i kunsthistorie. Det er tenkt at kontakten mellom fagutvalget for kunsthistorie og fagleder for kunsthistorie skal styrkes fremover. Kunsthistoriestudentenes tidsskrift *Paragone* lever fortsatt i beste velgående og bidrar til arbeidsrelevant erfaring og det sosiale miljøet. Dette gjelder for både for bidragsyterne og for studentmassen som helhet og arrangementene de holder.

Tidsskriftet *Molo* ble startet av studentmiljøet på idehistorie i 2014, og har utkommet med to årlige nummer siden 2015.

8 God oppfølging underveis i studiene

I 2015-rapporten ble instituttene bedt om å angi når i studieforløpet og på hvilken måte studentene fikk oppfølging og tilbakemelding. Rapportene ble drøftet i studiekvalitetssamtalene våren 2016. Det ble da ikke avdekket noen mangler når det gjaldt oppfølging og tilbakemeldinger på studieprogrammene på IFIKK.

Alle studenter som står i fare for å miste studieretten på grunn av lav progresjon på bachelor får e-post fra instituttet. Studiekonsulenten for kunsthistorie sender dette også til årsenhets- og masterstudentene på faget, samt en oppmuntrende e-post til alle studenter på faget som har hatt full studieprogresjon forrige studieår/semester.

9 Studentanalyser

Når det gjelder studentanalysen av frafall på IFIKKs bachelorprogrammer i perioden 2007-2015, har det blitt gjort følgende vurderinger:

Programrådet for filosofi mener at det ut fra undersøkelsen er tre områder som det bør jobbes spesielt med når det gjelder bachelorstudiet i filosofi:

1. Det første området er frafall i første studieår.
2. Det andre området er frafall blant studenter med C i karaktersnitt, som gjelder spesielt for filosofi
3. Det tredje området er frafall blant kvinner mellom femte og sjette semester, som også er spesielt for filosofi

En arbeidsgruppe vil bli nedsatt for å se nærmere på mulige tiltak mot frafall på faget.

Følgende tiltak er under utarbeidelse på filosofi:

1. En mentorordning for bachelorstudenter på filosofi har vært til behandling i lederteamet, som har stilt seg positivt til denne. Ordningen innebærer at mentoransvaret fordeles på lærerne, som hver får en liten gruppe med studenter som de skal være kontaktperson for.
2. Når det gjelder frafallet blant C-studentene, kan dette muligens skyldes at filosofistudiet kan fremstå som lite arbeidslivsrelevant for de som ikke ser for seg en karriere innenfor forskning. Et tiltak rettet mot denne gruppen studenter kan være å opprette et praksisemne i filosofi. Et slikt emne vil for eksempel kunne knyttes til etikk i arbeidslivet, blant annet innen helsesektoren. En komité er nå nedsatt for å utrede muligheten for et slikt emne nærmere.
3. Når det gjelder frafall blant kvinner vil arbeidsgruppen som skal se på tiltak mot frafall se på dette, og konferere med en tidligere arbeidsgruppe som nettopp har sett på frafall blant kvinner.

På idehistorie ser man størst potensiale i tiltak på 1000-nivået, som styrking av kullfølelse og bedring av trivsel. Den forsterkede oppfølgingen på innføringsemnene (se over, punkt 3) er tenkt å virke i denne retningen. Idehistorie vil:

1. Vurdere tiltak som kan forsterke kullfølelsen.
2. Undersøke om det lar seg gjøre å i større grad prioritere unge søkere, siden det særlig er disse som fullfører.

På klassisk er bachelorprogrammet revidert og fremstår i ny utgave fra og med høsten 2016 (se punkt 3). Det gjenstår å se hvilke effekter dette har.

På kunsthistorie ble det i 2016 ble det satt i gang et strategiprojekt i faggruppen med mål om å øke gjennomføringsprosenten. Faggruppen mener at det er et potensiale for å redusere studentfracfallet, og at faggruppen trenger en større grad av felles identitet og felles mål for å skape økt samhandling og bedre samordning av undervisningen. Dette anses som det mest prekære området å sette i verk tiltak på. Universitetslektor Brigitte Stolpmann inviterte i 2016 alle kunsthistorieprogramstudenter på 1000-emner i kunsthistorie til en samtale i løpet av første semester. Studentene ble kalt inn i grupper. Tilbakemeldingene var at studentene vet lite om hva de går til når de begynner å studere kunsthistorie, og kunnskapen om hva studiet egentlig går ut på er lav. De kjenner i liten grad til hva slags typer jobber studiet utdanner dem til, og mange har ikke ambisjon om å fullføre en bachelor- eller mastergrad når de starter. Studentene mener kommunikasjonen rundt studiet, fagets betydning i samfunnet og studiets yrkesrelevans er alt for dårlig. På den annen side synes de faget er interessant, de framhever og er stolte av det gode faglige nivået på faggruppen. Bachelorstudentene melder om for liten grad av tilhørighet og samhandling med faggruppen og fagfolkene, og synes det er vanskelig å manøvrere og finne fram rent praktisk. Studentene opplever at det pedagogiske nivået på foreleserne varierer. De ønsker seg mer veiledning rundt oppbygging av studieløpet, som f.eks. faglig veiledning på emnevalg og arbeidslivsrelevans.

Det er per 31.12.2016 11,65 % frafall på kull 2016 på bachelorprogrammet i kunsthistorie. Til sammenligning har frafallet på første semester for kull 2015, 2014, 2013 og 2012 ligget på mellom 20-25 %. Det er ennå for tidlig å si noe om tiltakene gjennomført i 2016 har bidratt til at frafallsprosenten er omtrent halvert for 2016-kullet sammenlignet med foregående kull.

Strategiprojektet på kunsthistorie er nå i slutfasen og har nylig lagt frem en rapport med konkrete mål for å redusere studentfracfallet på studieprogrammene i kunsthistorie. Konkrete tiltak er utarbeidet og vil bli iverksatt på grunnlag av denne i løpet av 2017 og årene fremover. De viktigste av disse er nevnt over.